

Literatura

AMČR: Záznam M-202505143 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202505143>.
 Fojtík, P., Veselá, B. 2013: Pravěké a raně středověké osídlení katastru města Němčice nad Hanou (okr. Prostějov). *Střední Morava* 35, 63–88.

Summary

On the eastern slope of the 'Padělky u Dolního trávníku' field in Němčice nad Hanou (Prostějov District), part of an Early Bronze Age settlement and two groups of inhumation graves were uncovered. A small cluster of graves was found near the edge of a former clay pit (Fig. 20), while further downslope a previously unknown burial ground was identified, only part of which has been excavated so far. A total of 65 burials were documented here, often disturbed by later settlement features or ploughing. The character of the site closely corresponds to that of the previously known burial ground near the railway station and can generally be dated to the earlier phase of the Únětice culture. At the top of the hill (235 m a.s.l.) above the settlement, a semicircular section of a ditch with a radius of 95 m and a flat bottom was excavated (Fig. 21). A total of 14 excavated sections yielded finds dating from the Eneolithic to the Early Bronze Age; a series of absolute dates will be crucial for refining the chronology.

David Parma

Opava (k. ú. Kylešovice, okr. Opava)

Ul. Jabloňová č. p. 1619/47; „Na Stanech“, parc. č. 2727/22, 2727/37. Slezská kultura. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. AMČR: M-202300261.

Lokalizace: S-JTSK: -497019.22, -1089597.25; -496991.61, -1089592.57; -496988.79, -1089606.38; -497016.35, -1089611.46

Při realizaci stavby rodinného domu na parcelách č. 2727/22 a 2727/37 v trati „Na Stanech“ proběhl v období od 18. 1. 2023 do 2. 2. 2023 záchraný archeologický výzkum (Rataj 2024). Zkoumaná plocha se nachází v severozápadní části katastru Kylešovic v prostoru dlouhodobě známém výskytem polykulturního pravěkého osídlení, archeologicky zkoumaného od roku 2007.

V rámci výzkumu bylo zachyceno osm archeologických objektů, mezi nimi tři sloupové jámy, jedna kůlová jamka, dvě blíže nespecifikované zahlučené jámy a jedna zásobní jáma.

Při preparaci výplní objektů bylo získáno celkem 261 nálezů. Soubor tvoří převážně keramické zlomky, doplněné několika fragmenty zrnětek a mazanice. Analýza keramického materiálu, zejména okrajů nádob, profilace keramických střepů a plastické i vhloubené výzdoby, umožňuje zařazení objektů do kultury lužických popelnicových polí, pravděpodobně do její slezské fáze (srov. Papáková 2022). Výsledky výzkumu doplňují dosavadní poznání rozsáhlého sídlištního areálu této kultury v trati „Na Stanech“ a potvrzují intenzivní osídlení dané polohy.

Literatura

AMČR: Záznam M-202300261 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202300261>.
 Papáková, K. 2022: Opava (k. ú. Kylešovice, okr. Opava). *Přehled výzkumů* 63(1), 171–172.
 Rataj, P. 2024: Akce ARÚB – Opava číslo 6/23. Rkp. nálezo-
 zprávy M-TX-202600015 [cit. 2026-04-09]. Uloženo: Archiv
 nálezo-
 zpráv Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i.

DOI: 10.60585/M-TX-202600015. Dostupné také z: <https://doi.org/10.60585/M-TX-202600015>.

Summary

A rescue excavation in the Kylešovice cadastral area (Opava District) revealed eight features of the Lusatian Urnfield culture. The pottery assemblage dates the site to the Silesian phase and contributes to our understanding of settlement activity in the 'Na Stanech' field.

Petr Rataj

Opava (k. ú. Vávrovice, okr. Opava)

Ul. Novosvětská; „Nový svět“, parc. č. 524/1.

Starší doba bronzová. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. AMČR: M-202501563.

Lokalizace: WGS-84: 49.9768153N, 17.8588303E

V dubnu roku 2025 se uskutečnil menší záchraný archeologický výzkum v Opavě-Vávrovicích. Lokalita se nachází při ulici Novosvětská, na parcele číslo 521/4. Zjištění pravěkého sídlištního objektu souviselo s hloubením základů novostavby rodinného domu. Dokumentace proběhla jen ve velmi omezeném rozsahu, protože půdorys budoucí stavby se pravěké jámy dotkl jen nepatrně. Z výplně přibližně 60 cm hluboké zásobní jámy byly získány dva drobné keramické zlomky pravěkých, blíže nedatovatelných nádob. Ani třetí pravěký keramický fragment, nalezený ve vrstvě překrývající výplň objektu, nelze přesněji datovat. Podobnou situaci na lokalitě, na parcele č. 581/3, zachytila v roce 1972 V. Šikulová, kdy z jednoho pravěkého objektu získala čtyři menší keramické zlomky a torzo džbánu věteřovské skupiny (Šikulová 1973, 26). Obě parcely odděluje pouze vozovka místní komunikace.

Literatura

AMČR: Záznam M-202501563 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202501563>.
 Šikulová, V. 1973: Džbáneček na nožkách z Vávrovic (okr. Opava). *Přehled výzkumů* 1972, 26–27, tab. 62: 8.

Summary

In April 2025, a prehistoric storage pit was identified in the Vávrovice cadastral area (Opava District). The recovered pottery fragments do not allow a more precise dating. The feature may be associated with the Early Bronze Age occupation recorded at the site in 1972.

Jiří Motěšický, Tereza Tichá Krasnokutská

Ořechov (okr. Brno-venkov)

„Na Loučkách“, parc. č. 1268.

Velická kultura. Ojedinelé artefakty. Náhodný zásah/nález. Záchraný výzkum. AMČR: M-9002616A.

Lokalizace: S-JTSK: -605770.22, -1169644.51

V roce 2025 byly pracovníkům Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., předány archeologické nálezy, které byly objeveny v březnu při kopání jámy na poli za zahradou domu U Kostela 537/17. Místo je situováno ve spodní části mírného jihovýchodního svahu, jenž se sklání k pravé straně Tikovického potoka.

Jednalo se o rombičky profilovanou čepel bronzové dýky o délce 11,25 cm, šířce 2,5 cm a síle 0,36 cm, kterou ovšem kvůli odlomené týlní části není možné blíže typologicky klasifikovat, a dva větší keramické zlomky (obr. 22). Střepey shodně pochází z typických velatických šálků s ostře profilovaným dvojkónickým tělem a ostře, respektive oble nasazeným, nálevkovitě rozevřeným hrdlem. U obou je zachováno páskové ucho, které se klene z okraje na výduť, přičemž ale nepřevyšuje ústí nádoby. Nálezy dokládají pokračování archeologické lokality objevené již v roce 1964 (Nekvasil 1965) dále k severozápadu.

Obr. 22. Ořechov – „Na Loučkách“. Čepel bronzové dýky a zlomky keramických šálků. Foto M. Přichystal.

Fig. 22. Ořechov – „Na Loučkách“. Blade of a bronze dagger and fragments of ceramic cups. Photo by M. Přichystal.

Literatura

- AMČR: Záznam M-9002616A [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-9002616A>.
- Nekvasil, J. 1965: [Ořechov, okr. Brno-venkov]. Rkp. náleзовé zprávy M-TX-196500596 [cit. 2026-04-09]. Uloženo: Archiv náleзовých zpráv Archeologického ústavu AV ČR, Brno. DOI: 10.60585/M-TX-196500596. Dostupné také z: <https://doi.org/10.60585/M-TX-196500596>.

Summary

In 2025, archaeological artefacts were discovered in March during the digging of a pit in the 'Na Loučkách' field in the cadastral area of Ořechov (Brno-Country District). The finds comprised the blade of an unclassified bronze dagger and two pottery sherds from typical Velatice culture cups (Fig. 22). These finds prove that the archaeological site, first identified in 1964, extends further to the northwest.

Michal Přichystal

Ořechov (okr. Brno-venkov)

Tikovice, parc. č. 1315.

Starší doba bronzová. Ojedinělý artefakt. Povrchový nález. Průzkum. AMČR: M-9002605A.

Lokalizace: WGS-84: 49.1080831N, 16.5209514E

Štípaný artefakt nalezl A. Přichystal na podzim 2024 na okraji polní cesty, která pokračuje z Ořechova-Tikovic z ulice U Kostela podél Tikovického potoka směrem na památník bitvy u Ořechova a kostel Všechny svatých v Ořechově. V místech, kde je u cesty situováno Centrum pro výcvik psů, se kříží s cestou ve směru V-Z, přičemž cesta od východu klesá z několika metrů vysokého svahu a jsou v ní v důsledku dešťů vyhloubeny výrazné erozní rýhy. Velmi pravděpodobně odtud byl splaven nalezený štípaný předmět, protože směrem na západ cesta pokračuje do nivy Tikovického potoka.

Jedná se o malou dýku s rukojetí, eventuálně hrot s řapem, který je vyroben z širokého úštěpu (obr. 23). Čepel (hrot) trojúhelníkovitého tvaru přechází v krátkou širokou rukojeť. Délka a šířka artefaktu činí 45 a 30 mm, řap/rukojeť 20 mm a 21 mm.

Je zhotovena z makroskopicky nápadné rohovcové brekcie typu Kubšice, která je tvořena ostrohrannými úlomky namodralé šedých rohovců Krumlovský les I tmelených jemnozrnnou žlutavou křemičitou hmotou (Kopacz, Šebela 2006, Tabl. LXXXIII: 1, 2). Pojmenování dostala podle svého masového výskytu na sídlišti únětické kultury v Kubšicích na Znojmsku (Kopacz, Šebela 2006, 10–11, Tabl. XLV–XLVII). Bloky suroviny se ovšem vyskytují v prostoru nedalekého Krumlovského lesa a na sídlišti byla rohovcová brekcie donesena. Tato surovina byla oblíbená především ve starší době bronzové na produkci štípané industrie (zejména segmenty), jak dokazují její nálezy daleko mimo jižní Moravu. Segment z ní zhotovený byl popsán až z Radłowic (okres Olawa, Dolnoslezské vojvodství), asi 24 km na jihovýchod od centra Wrocławu, kde byl nalezen na osadě únětické kultury ovlivněné maďarovsko-věteřovskou skupinou (Bronowicki, Přichystal 2015). Jiný segment z bělošedé rohovcové brekcie byl vyzvednut během exkurze na věteřovském hradisku Waidendorf-Buhuberg v Dolním Rakousku (Přichystal 2013, 178).

Artefakt z Ořechova svým členěním připomíná silicitovou dýku, která se vyskytuje v moravském sídelním prostoru v produkci štípané industrie na konci eneolitu (v kultuře zvoncovitých pohárů) a ve starší době bronzové (zejména v únětické kultuře), kde se vyskytují tvary dýk bez rukojeti (pozdní eneolit) ale i s rukojetí (starší doba bronzová; viz Šebela, Přichystal 2024, Fig. VI.1, VI.2). K jejich výrobě byl hojně využíván silicit z glacienních sedimentů. Pokud nemůžeme vyloučit původ suroviny až z primárních nalezišť v Pobaltí či Skandinávii, dáváme přednost termínu severský pazourek (Šebela, Přichystal 2024, Tab. V.2). Podobný kus (šipka trojúhelníkového tvaru s odlomenou širokou rukojetí) se našel při výzkumu Kateřinské jeskyně v Moravském krasu (Zajíček, Vostrovská 2025, obr. 4), je rámcově datován do pravěku.

K nálezu z Ořechova neznáme analogii. Při chronologickém zařazení vycházíme z použité suroviny. Jak bylo uvedeno výše, je z rohovcové brekcie typu Kubšice, která byla hojně využívána ve starší době bronzové. Tento úsek pravěkých dějin není na katastru Ořechova hojně zastoupen. V roce 1957 byl v trati Záhumenice v místní části Ořechovičky objeven kostrový hrob, z něhož bylo zachráněno osudí a lidská lebka (Ondráček 1958) datované do vyspělého období únětické kultury. Není vyloučeno, že z téže lokality pocházejí kostrové hroby objevené v 80. letech 19. století, jejichž uložení není známé (Belcredi 1989, 103).